

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԱՅՈՑՁՈՐԻ ՄԱՐԶ

ԵՂԵԳՆԱԶՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2016-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

**ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ**

Կազմել է՝ համայնքի ղեկավար Դ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ

Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 29.12.2016թ. թիվ 78-Ն
որոշմամբ

Դեկտեմբեր 2016թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1 Համայնքի իրավիճակի գնահատում

1. 1 Աշխարհագրական դիրքը, պատմական համառոտակնարկ

1.2

Զբոսաշրջային հետաքրքրություններ կայացնող պատմական և մշակութային հուշարձաններ

1.3 Ժողովրդագրություն և սոցիալական կազմ.

1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ.

1.5 Ձեռնարկություններ

1.6 Առողջապահական հաստատություններ

1.7 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն

1.8 Բնակավայրեր և աշխարհագրական տեղանքային պահպանություն

1.9 Բնակատեություն

1.10 Տրանսպորտ, ճանապարհային տնտեսություն

1.11 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում

1.12 Կրթություն

1.13 Մշակույթ, երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ

1.14 Ֆիզկուլտուրա և սպորտ

1.15 Համայնքի ու ժողովրդի կոդերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈՒԹՀՍ) վերլուծություն

2 Համայնքի տեսլականը,

ռազմավարությունը և համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի գերակայությունները

2.1 Համայնքի տեսլականը

2.2 Համայնքի զարգացման ռազմավարությունը

2.3 Համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների գերակայությունները

3 Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական նմարգային, միջհամայնքային համագործակցությանն այլ ծրագրերում միջոցառումներ

3.1 Հանրապետական նմարգային ծրագրեր

3.2 Միջհամայնքային ծրագրեր

3.3 Այլ ծրագրեր և միջոցառումներ

4 Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վելուծում, գնահատում և կանխատեսում, համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի, շինությունների և հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր

4.1 Համայնքի 2015-2016 թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2017- 2021 թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

4.2 Համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի, շինությունների և հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր

5 Ոլորտային ծրագրեր

5.1 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն

5.2 Բնակավայրում և արևմտյան միջավայրի պահպանություն

5.3 Բնակատեություն

5.4 Տրանսպորտ

5.5 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում

5.6 Կրթություն

5.7 Մշակույթ և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ

5.8 Ֆիզկուլտուրա և սպորտ

6 Համայնքի զարգացման ծրագրի մոնիթորինգ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի զարգացման ծրագիրը համայնքի նպատակային զարգացման տեսանկյունից ձևավորվել է իր քրայերի ամբողջությունն արտահայտող փաստաթուղթ է 2017-2021 թթ համար, որը ենթադրում է համայնքի հիմնախնդիրների արդյունավետ լուծում: Այն մշակվում է համայնքի ղեկավարի և նրա աշխատակազմի կողմից, քննարկվում և հաստատվում է համայնքի ավագանու կողմից և դրվում է գործողության մեջ: Համայնքի զարգացման ծրագիրն այն փաստաթուղթն է, որով համայնքը սահմանում է, թե քնակիչներն ինչպիսիք համայնք են ցանկանում ունենալ և ցանկալի արդյունքներին հասնելու համար ինչքայլեր պետք է ձեռնարկվեն: ՀՀԶԾ-ն համայնքի տեսլականի, նպատակների, ձգտումների և ջանքերի ամփոփումն է մեկ փաստաթղթում:

Համայնքի զարգացման ծրագրի ռազմավարությունն է՝ բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել տարածաշրջանային զբոսաշրջության կենտրոն, մաքուր, բարեկարգ և գրավիչ բնակավայր:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻ ՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 Աշխարհագրական դիրքը, պատմական համառոտականարկ

Եղեգնաձորը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության հարավ-արևելյան մասում, հանդիսանում է Վայոց Ձորի մարզկենտրոնը:

Եղեգնաձորը հայոց լեռնաշխարհի հնագույն բնակավայրերից է: Այդ մասին են վկայում համայնքի հյուսիս-արևելյան հատվածում պեղված դամբարաշերտի գտածոները: Դրանք պատկանում են մեր թվարկությունից առաջ առաջին հազարամյակին: Ըստ պատմական աղբյուրների Եղեգնաձորը միջնադարում անվանվել է Փոնծաթաղ, Սխտորալեզ, հետագայում նաև Եղեգիք, Եղեգյաց, իսկ 19-րդ դարի սկզբներից Քեշիշքենդ: Սովետական կարգեր հաստատվելուց հետո Քեշիշքենդը դառնում է շրջկենտրոն:

1935թ-ին Քեշիշքենդը վերանվանվեց Միկոյան, Սովետական Միության ականավոր քաղաքական գործիչ Անաստաս Միկոյանի պատվին: 1958թ-ի դեկտեմբերի 6-ի Հայաստանի գերագույն խորհրդի հրամանագրով Միկոյանի շրջանը և համանուն ավանը վերանվանվեց Եղեգնաձոր: 1996թ-ին Եղեգնաձորի և Վայքի շրջանները միավորվեցին և դարձան Վայոց Ձորի մարզ, իսկ ավանին շնորհվեց քաղաքի կարգավիճակ:

Համայնքը տարածվում է Արփազետի Սրկողք վտակի աջ և ձախ ափերին, հյուսիսում ձուլվում է Գլածոր և Վերնաշեն համայնքների հետ: Եղեգնաձորով է անցնում Սյունիքը, Արցախը, Երևանի հետ կապող մայրուղին, հեռավորությունը Երևանից 120 կմ է:

Ծովի մակերևույթից քաղաքը գտնվում է 1250 մ միջին բարձրության վրա: Համայնքի ֆիզիկա-աշխարհագրական կոմպլեքսները ներկայացված են ցածրադիրև միջին բարձրության գոտիներում, որտեղ գերիշխում են կիսաանապատները և չոր տափաստանները: Կլիման չոր է, խիստ ցամաքային, օրեկան ջերմաստիճանների մեծ տատանումներով, տարեկան միջին 400 մմ տեղումներով և լեռնահովտային քամիներով: Օդի միջին ջերմաստիճանը հունվարին $-5-6^{\circ}\text{C}$ է, նվազագույնը -22°C , հուլիսին $+35^{\circ}\text{C}$: Տիրապետում է չոր տափաստանային և անդաֆտը, ֆրագինային բույսերի (գծնիկի, նշենու, սարիչամչի, գիհու, դաշտավելուկի, փետրախոտի, ցորենի և այլն), կենդանիների (բեզուարյանայծ, գայլ, աղվես, նապաստակ), սողունների (գյուրգա, իժ,) թռչունների (կաքավ, ճնճղուկ) գերակշռությամբ: Բնությունը գեղեցիկ է, օդը մաքուր: Կլիման բարեխառն լեռնային է, մեղմ, ձյունապատճմեռներով, տաք մառներով:

1.1 Զբոսաշրջային հետաքրքրություններ կայացնող պատմական մշակութային հուշարձաններ

Եղեգնաձորի համայնքում է գտնվում՝

- 17-րդ դարում կառուցված Սուրբ Սարգիս եկեղեցին:
- Երկրագիտական թանգարանը կառուցված 1984թ-ին:
- Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածների հուշարձանը,
- ԵսայիՆշեցու հուշարձանը
- Համայնքում կան 4 զբոսայգիներ:

Մոմիկի անվան զբոսայգիում կան խաղահրապարակի, նստարանների տեղադրման և վերանորոգման կարիք: Զբոսայգու անցուղիները նույն պետություն են և վերանորոգման կարիք: Միևնույն ժամանակ զբոսայգին, որտեղ տեղադրված է Անաստաս Միկոյանի արձանը, մասնակի վերանորոգվել է Բարեգործական ծրագրի շրջանակներում, ավելացվել են նոր ծառեր, նստարաններ և սավորություն ցանց: Այգիներ և բարեկարգման կարիք ունի:

Համայնքի բնակչությունը, որպես հանգստի գոտի օգտագործում են ևս Արփա գետի հունի մերձակա առողջարանները:

1.2 Ժողովրդագրություն և սոցիալական կազմ

Համայնքի բնակչությունը 2015թ. մարդահամարի տվյալներով 8162 մարդ է, համայնքապետարանի տվյալներով մշտական բնակչությունը 2015թ. –ի տվյալներով 7915 մարդ է, այդ թվում՝

• կանայք	4955 մարդ
• տղամարդիկ	3207 մարդ
• բնակչության տարիքային կազմը	
-- 0-6 տարեկան	449 երեխա
-- 7-17 տարեկան	1036 երեխա
-- 18-62 տարեկան	6057 մարդ
-- 63-ից բարձր տարեկան	620 մարդ
• թոշակառուներ	1747 մարդ
• միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	35 մարդ
• երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	2 մարդ
• հայրենական պատերազմի մասնակիցներ	4 մարդ
• հաշմանդամներ	889 մարդ
• աշխատունակներ	4360 մարդ
• աշխատանք ունեցողներ	2100 մարդ
• գործազուրկներ	273 մարդ
• ընտանիքների (ծխերի) թիվը	2582
• ընտանիք	
• Ընտանեկան նպաստների համակարգում գրանցված ընտանիքներ	320 ընտանիք
• Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ	

1.3 Համայնքի կառավարում

Համայնքի ավագանու անդամների թիվը – 11

համայնքի ղեկավարի աշխատակազմում ընդգրկված են 1 հայեցողական պաշտոն, կառուցվածքային ստորաբաժանումների 11 համայնքային ծառայող,

առանձնացված ստորաբաժանումների 2 համայնքային ծառայող;

Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի կառուցվածքը (հավելված 1):

Եղեգնաձոր համայնքում գործում են համայնքային ենթակայության թվով 7 համայնքային նշանակության կազմակերպություններ՝ 93 աշխատատեղով՝ հավելված 2:

Համայնքային ծառայությունն առավելորակ յարձնելու համար անհրաժեշտ է՝
կազմակերպել ավագանու գործունեությունն առավել արդյունավետ՝ ապահովելով բազմակարծության նրա ցարձակ թափանցիկության աշխատանքային միջավայր,

• ավագանու նիստերի ընթացքում լսել կառուցվածքային առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարների, ՀՈԱԿ-ների տնօրենների, քաղաքացիների նշանակություններ մատուցող այլ կազմակերպությունների ղեկավարների հաշվետվությունները,

• համայնքային աշխատողների պարբերական վերապատրաստումներ և փորձի փոխանակման ծրագրեր,

• թարմացնել համայնքապետարանի կայքը՝ այն դարձնելով ինտերակտիվ՝ բնակչության հետ կապը դարձնելով առավել արդյունավետ,

• Բնակիչ-ՏԻՄ համագործակցության ընթացքում ժամանակի կորստից խուսափելու նպատակով առավել լրնդլայնել էլեկտրոնային ծառայություններ ի օգտագործումը,

• սեփական ռեսուրսներով մատուցվող ծառայությունների մշակում և սպասարկում:

1.4 Ձեռնարկություններ

Ներկայումս գործում է Եղեգնաձորի պահածոների գործարանի 36 աշխատատեղով,

որտեղ արտադրվում և միջազգային շուկան հանվում տարբեր տեսակների բնական կոմպոտներ, մուրաբաներ և թթուներ: Գործում են անոթի էի գործարանը, որտեղ արտադրվում են հիմնականում ավտոմեքենաների ռետիններ:

Ճանապարհի աշինարարական շահագործման ձեռնարկությունը,

որտեղ աշխատում են 96 մարդ:

Այժմ նոր պայմաններից ելնելով համայնքում զարգանում են փոքր ձեռնարկությունները՝ գինեգործություն, այծի պանրի արտադրություն, տակառագործություն,

քարիմշակման, բետոնյաիրերի, հացաթխման, հրուշակեղենի, կահույքիևայլն, որտեղընդհանուրառամբաշխատումեն 150 մարդ: ԱրտադրվումէԱրենի, Վերնաշենբարձրտեսակիգինիներ, տարբերչափերիփայտյատակառներ, ծաղկամաններ, երեսպատմանսալիկներ, շինաքար, միջնորումիսալիկներ, կահույքևայլն:

1.5 Առողջապահականհաստատություններ

Եղեգնաձորում գործում է 1 հիվանդանոց 45 մահճակալով, որն ունի վիրաբուժական, գինեկոլոգիական, մանկական, թերապեֆտիկ, արյան փոխներարկման բաժին, ծննդատուն, շտապ օգնություն, կլինիկո-բիոքիմիական լաբորատորիա և պոլիկլինիկա: Առողջապահական հիմնարկը իրգործունեությունը կազմակերպում են 2 մասնաշենքերում, որտեղ աշխատում են 42 բժիշկներ և 110 միջին բուժանձնակազմ: Համայնքումգործումէ 6 դեղատներ, 3 ստամատոլոգիականկենտրոններ: Հիվանդանոցում բացակայում են ժամանակակից բժշկական սարքավորումներ:

1.7 Քաղաքաշինություննճարտարապետություն

Համայնքիվարչականտարածքը 2690,79 հաէ, այդթվում՝բնակարանայինֆոնդ – 443,96 հա, -- արտադրականնշանակությանհողեր – 81,5 հա, գյուղատնտեսականնշանակությանհողեր – 1842,98 հա, հասարակականսպասարկմանհողերևայգիներ 24,38հա, քաղաքացիներիսեփականությանպատկանողհողեր 645,38 հա, համայնքիսեփականությունհամարվողհողեր – 1881,76 հա, օտարվաճնօգտագործմանտրամադրվածհողեր – 645,38 հա, իրավաբանականանձանցպատկանողհողեր 1,88 հա, անտառայինհողեր 148,39 հա

Հիմնախնդիրներ՝

- գերեզմանատներիհողայինռեսուրսներիանհրաժեշտություն.
- արտադրականտարածքներիոչնպատակայինօգտագործում.
- որոշբազմաբնակարանշենքերիբակերի և տանիքների անբարեկարգվիճակ.
- Միկոյան 16 բ/շ վթարային վիճակ
- ավտոկայանատեղիներիբացակայություն.
- զբոսաշրջությանհամարանհրաժեշտենթակառուցվածքներիբացակայություն.

1.8 Բնակկոմունալնշրջակամիջավայրիպահպանություն

Ջրամատակարարումնջրահեռացում

Ջրաապահովվածությանպայմաններովհամայնքըգտնվումէտնտեսականնպատակներովօգտագործմանհամարպիտանիստորգետնյաջրերովապահովվածգոտում:
Ջրամատակարարմաննջրահեռացմանհամակարգերըկառավարվումէ<<Երևանջուր>>ՓԲԸ-իկողմից:

Հիմնախնդիրներ՝

- ջրայինկառույցներիքայքայվածնմաշվածվիճակ.
 - քայքայված են համայնքիբազմաբնակարանշենքերիջրամատակարարմանընդհանուրօգտագործմանջրագծերը,
- ՀարավԱրևելյաննՆորԱվանթաղամասերիսպասարկմանենթակառուցվածքներիքացակայություն.
- ջրավազաններիցջրիմեծչափերիկորուստ.
- համայնքովանցնողՍրկդունքգետըգտնվումէսանիտարապեսշատվատվիճակումնշարունակվումէաղտոտվել:

Էներգամատակարարումնգազամատակարարում

Եղեգնաձորիհամայնքիէներգահամակարգըկառավարվումէ<<Հայաստանիէլցանցներ>>ընկերությանկողմից:

Գոյությունունեցողենթակայաններիտրանսֆորմատորներիընդհանուրհզորությունը 685 մվտէ: Եղեգնաձորիհամայնքիգազամատակարարումըիրականացվումէ<<Գազպրոմ – Արմենիա>>ընկերությանկողմից ,1 ավտոմատգազաբաշխիչկայաններից, որոնցընդհանուրհզորությունը 70 հազ.խմժամէ: 2016 թվականիհոկտեմբերի 1-իդրությամբԵղեգնաձորումգազաֆիկացվելէ 2245 բնակարան, այդթվում՝ 1068 բազմաբնակարանշենքև 1777 առանձնատուն: Արտաքինլուսավորություն 2016թ. հոկտեմբերի 1-իդրությամբԵղեգնաձորումլուսավորվողփողոցներիթիվըկազմելէ 12, իսկլուսավորությանցանցը՝ 7,6 կմ:Լուսավորվելէ 7 բակ, 52 հենասյանվրատեղադրվելէնլուսատուներ:

Հիմնախնդիրներ՝

- արտաքինլուսավորությանլուսակետերիանբավարարքանակ.
- արտաքինլուսավորությանցանցիանբավարարտեխնիկականվիճակ.

- Էներգատարլամպերիօգտագործում,
- առանձին թաղամասերում բնակեցման աճն ավելացնում է էներգոսպառողների թիվն ու հետևաբար առկա է էներգումատակարարման համակարգում անհրաժեշտություն տեղակայելու նոր տրանսֆորմատորներ և կառուցելու ժամանակակից ցանց

Աղբահանություն, սանիտարականաբքում

Համայնքիսանիտարականաբքմանենթակափողոցների, հրապարակների, կամուրջների, մայրերինայլկառույցներիընդհանուրմակերեսըկազմումէ 70 հազ. քմ:
ՀամայնքումաղբահանությանսանիտարականաբքմանաշխատանքներըկազմակերպվումենԵղեգնաձորիԲԿՏԲԸ-իկողմից:Աղբահանությունըկատարվումէ 39
բազմաբնակարանշենքերիցևշուրջ 1250
առանձնատներից:Համայնքիվարչականտարածքումտեղադրվածէթվով 58
մեծև60փոքրաղբաման:
Չնայածսանիտարականաբքմանաղբահանությանուղղությամբնկատելիենդրականփոփոխություններ, սակայնդեռևսշատանելիքներկան: Անհրաժեշտէձեռքբերելավլող, բարձրորակսննդամթերքի, աղբիհեռացմանհատուկմասնագիտացվածավտոմեքենաներ:

Հիմնախնդիրներ՝

- շահագործվողհատուկնշանակությանմեքենամեխանիզմներիֆիզիկականմաշվածությունևնրավարարքանակ.
- աղբամաններիքանակիպակաս.
- համայնքում չնախատեսվածվայրերումաղբանետումներ.
- համայնքումկենցաղայինաղբիտեսակավորմաննվերամշակմանձեռնարկություններիբացակայություն.

1.9 Բնակտնտեսություն

Համայնքիբազմաբնակարանշենքերիևբնակարաններիթիվը — 4442
բնակֆոնդիընդհանուրբնակելիմակերեսները 68170-քմ,
բազմաբնակարանվթարայինբնակելիշենքեր՝1 հատ (Միկոյան
16):Վատվիճակումենգտնվումշենքերիտանիքները,
առաջնահերթվերանորոգմանկարիքունենմտ 7-8 բազմաբնակարանշենքերիտանիքներ,
որիաշխատանքներըշենքիբնակիչներնիրենցմիջոցներովիվիճակիչենհրականացնելու,
ուստի, ինչպեսնախորդտարիներերին,
այնպեսէլառաջիկայում,համայնքապետարանիկողմիցանհրաժեշտէայդվերանորոգմանաշխատանքներինաջակցելուծրագիր: Բարեկարգմանկարիքունենբակայինտարածքները. կախաղահրապարակներկառուցելուկարիք:

Հիմնախնդիրներ՝

- բազմաբնակարան շենքերի տանիքների անվտանգությունը ապահովելու համար:
- մաշված և վերանորոգման կարիք ունեցող շենքերի առկայություն:
- բակային տարածքների անբարեկարգ վիճակ:
- խաղահրապարակների բացակայություն:

1.10 Տրանսպորտ, ճանապարհային տնտեսություն

Ներհամայնքային փողոցների և ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը 111 կմ է, որից ասֆալտապատ 42 կմ, մնացածը գրունտային է: Փողոցների մակերեսը 71,8 հա է: Համայնքի կենտրոնի փողոցները գտնվում են բարեկարգ վիճակում: Համայնքում կան 6 կամուրջներ, որոնք ունեն ամրացման և վերանորոգման կարիք:

Ազգաբնակչության կապը Երևան քաղաքի և տարածքային համայնքերի հետի ընդհանուր առմամբ բավարարում է կանոնավոր տրանսպորտի միջոցով:

Համայնքի տարածքում գործում է 5 տաք սիժառայություն, որոնց ծառայությունները բավարարում է ազգաբնակչության կարիքները: Փողոցներում տեղադրված է բավարարչական ճանապարհային թևեկության նշաններ, կենտրոնական փողոցները նշագծված են: Համայնքի երկու խաչմերուկներում գործում է լուսային կազմվորիչներ: Տեղադրված նշանները բավարարում են համայնքում անվտանգ թևեկություն կազմակերպելու համար:

Փողոցների վիճակ

Ճանապարհները նորմալ վիճակում պահելու անհրաժեշտ և խաղաղ միջոցառումներն իրականացնում է: Կարևոր համայնքի ճանապարհների ճաքալցման և խառնվածքների իրականացումը պոլիմերային և բիտումապոլիմերային մածուցիկ նյութերով, որն էլ ապահովում է ճանապարհի ասֆալտի տոնն ծածկի շահագործման ժամկետը: Համայնքի փողոցների և հրապարակների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 71 հա. քմ: 2017 թ. ճանապարհային տնտեսության ասֆալտապատման բնագավառում կներդրվեն աշխատանքների իրականացման բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները, որով կսահմանվեն անվտանգ և խառնվածքների որակի նկատմամբ գործունե կոդերի և մեխանիզմների ներդրումը:

Հիմնախնդիրներ՝

- համայնքի փողոցների անբարեկարգ վիճակ:

- սայլակների համար թեքահարթակների անբավարար քանակ.

1.11 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում

Համայնքի տարածքում առևտրի,
հասարակական սննդի և սպասարկման լոռտիօբյեկտների ընդհանուր թիվը կազմում է
42, այդ թվում՝

հասարակական սննդի խանութներ - 34

բենզինի լցակայաններ - 5

գազի լիցքավորման կետեր - 6

հանրային սննդի օբյեկտներ - 8

խաղատներ, զվարճալի, շահումներով խաղերի օբյեկտներ - 1

գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկա - 1

Եղեգնաձորի համայնքում հավասարաչափ են տեղաբաշխված առևտրի,
հանրային սննդի,
սպասարկման ծառայություններ մատուցող օբյեկտները: Կանոնակարգված է պարենային,
ոչ պարենային ապրանքների և գյուղմթերքների բացօթյա առևտուրը:

Գովազդը համարվում է ճարտարապետական միջավայրի ձևավորման հիմնական տարրերից մեկը:

Համայնքում զբոսաշրջության զարգացման հիյուրերի և անհրաժեշտ տեղեկատվության տրամադրման համար անհրաժեշտ են հիյուրանոցների,

համայնքի հիմնական մշակութային օջախների,

հասարակական սննդի կետերի գտնվելու վայրերի վերաբերյալ խորհրդանշող վահանակներ:

Հարկավոր է համայնքի մուտքերը խորհրդանշող վահանակների թաքմացում:

Եղեգնաձորի համայնքի տարածքում 2016թ. հոկտեմբերի 1- ի դրությամբ տեղադրված են 140 արտաքին գովազդային նյութեր՝ 6 գովազդային վահանակների և 18 հենասյուների վրա:

Հիմնախնդիրներ՝

- գովազդային վահանակների անբավարար քանակ նորակ.
- տեղեկատվական սարքավորումների բացակայություն:

1.12 Կրթություն

Համայնքում գործում են կրթական հաստատություններ, որից՝

ԲՈՒՀ - ՀՊՏՀ եղեգնաձորի մ/ճ՝ 291 ուսանող, 51 աշխատող,

Քոլեջ – 269 սովորող, 44 աշխատատեղ,

Քաղաքային վարժարան-134 աշակերտ, 24 աշխատող 152 աշխատատեղ,

Ավագ դպրոց – 204 աշակերտ, 44 աշխատող,

Հիմնական դպրոցներ – 2-ը՝

Թիվ 1 հիմն. դպրոց՝ 432 աշակերտ, 61 աշխատող

Թիվ 2 հիմն. դպրոց՝ 550 աշակերտ, 60 աշխատող

Վերը նշված հաստատությունները հանդիսանում են հանրապետական նմարգային ենթակայության կառույցներ: Համայնքում գործում է համայնքային ենթակայության 3 մանկապարտեզ՝

Թիվ 1 մանկապարտեզը ունի 4 խումբ 125 երեխայով 14 աշխատող:

Թիվ 2 մանկապարտեզը ունի 2 խումբ 57 երեխայով 12 աշխատող:

Թիվ 5 մանկապարտեզը ունի 4 խումբ 111 երեխայով 17 աշխատող:

Համայնքում գործում է մանկապատանեական ստեղծագործական կենտրոնը 12 խմբերով, որտեղ հաճախում են 157 երեխա, աշխատում են 10 մարդ: Շենքը կառուցվել է 1957 թ.-ին, վերանորոգման կարիք ունի: Գույքը հնամանե և անբավարար: Նոր գույքի կարիք ունի :

Հիմնախնդիրներ՝

- համայնքային որոշ մանկապարտեզների շենքերի մաշվածության բարձրաստիճան.
- գույքի մաշվածություն.
- որոշ մանկապարտեզների լոկալ ջեռուցման համակարգերի բացակայություն.
- մանկապարտեզների բակերի բարեկարգման նախադաժնի բացակայություն.
- ծնողական վարձավճարների մոծման դժվարություն.

1.13 Մշակույթ, երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ

Համայնքում գործում է մեկ երաժշտական դպրոց 8 բաժիններով, 34 խմբերով, որտեղ սովորում են 321 դպրոցականներ: Դպրոցում աշխատում են 32 երաժիշտ 10 վարչական աշխատող: Ունի գույքի նորացման անհրաժեշտություն:

Գեղարվեստի դպրոցում աշխատում է 10 մարդ: Գործում է 6 խումբ 51 աշակերտով: Գեղարվեստի դպրոցը գործում է թիվ 3 միջն. դպրոցի մասնաշենքում, վերանորոգված է, ունի գույքի լրացման անհրաժեշտություն:

Մշակույթի տանը գործում է 5 խումբ 90 հաճախողներով, աշխատողների թիվը 6 մարդ: Ունի 500 նստատեղով, վերանորոգված, գերազանց կահավորված դահլիճ, չի ջեռուցվում: Փոքր դահլիճը, մասնաշենքերը նստորտ դահլիճը ունեն խիստ վերանորոգման կարիք: Գույքը ամբողջությամբ շարքից դուրս է եկել, ունի նորացման խիստ անհրաժեշտություն:

Գրադարանում գործում է 4 բաժիններ 65625 գրքային ֆոնդով և 22 աշխատողով: Գործում է մշակույթի տան մասնաշենքում: Տարածքը վերանորոգված է, կգործում է ջեռուցման համակարգ:

Եղեգնաձորում գործում է Երկրագիտական թանգարանը 11 աշխատողով: Ունի առանձին շենք 507 քմը նդհանուր մակերեսով, որի 3 դահլիճները հատկացված են ցուցադրության համար: Հիմնական ֆոնդերում պահպանվում են 9280 ցուցանմուշներ: Շենքը վերանորոգված է, ջեռուցվում է

Համայնքում գործում է երիտասարդական կենտրոն վերանորոգված հարմարավետ շենքում:

Գործում են նաև տարբերակ տիպի հասարակական կազմակերպություններ, որոնք ծրագրերի միջոցով փորձում են իրենց ավանդույնն ալիս համայնքի բարելավման աշխատանքներում:

Հիմնախնդիրներ՝

- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման ցածր մակարդակ.
- մշակութային շենքերի մաշվածություն.
- թանգարանային նմուշների անվտանգության համակարգի արդիականացման կարիք.
- մշակութային հաստատությունների ջեռուցման համակարգերի ներդրման կարիք.
- երիտասարդների համար աշխատատեղերի բացակայություն.
- երիտասարդների համար ժամանցի կազմակերպման անբավարար վիճակ:

1.14 Ֆիզկուլտուրանսպորտ

Եղեգնաձորի համայնքում գործում են համայնքապետարանի ենթակայության 1 մարզադպրոց, որտեղ աշխատում են 10 մարզիչ-մանկավարժներ: Մարզադպրոցում մարզվում է շուրջ 132 մարզիկ: Մարզադպրոցը վերանորոգման նոր գույքի կարիք ունի:

Եղեգնաձորում ամռան ամիսներին գործում է համայնքային լողավազան, որտեղ հաճախում են շուրջ հազար երեխաներ և մեծահասակներ: Լողավազանն ունի վերանորոգման նոսր ծածկի կառուցման կարիք:

Հիմնախնդիրներ՝

- մարզադպրոցի շենքի վերանորոգման կարիք.
- մարզագույքի կարիք.
- մարզադպրոցի համար ջեռուցման համակարգերի կարիք.
- լողավազանի ծածկի անհրաժեշտություն

1.15 Համայնքի ու ժեղևթույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈԻԹՀՄ) վերլուծություն

Համայնքի զարգացումն ապահովող միջոցառումների մշակման և իրատեսական արդյունքների հասնելու համար իրականացվել է համայնքի ու ժեղևթույլ կողմերի, արտաքին միջավայրի կողմից ընձեռնված հնարավորությունների և սպառնալիքների գնահատումն SWOT (ՈԻԹՀՄ) վերլուծություն

ՈՒԺԵՂ	ԹՈՒՅԼ
• Համայնքի աշխարհագրական դիրքը (մոտիկությունը Երևան, Սյունիք, Արցախ, Գեղարքունիք կապող ճանապարհներին և այլն) • ՀՀ պետական կառավարման մարմինների ճյուղային ստորաբաժանումների առկայությունը • Համայնքի գազաֆիկացվածության աստիճանը (98%) • Արվագետը և տեսարժան վայրերի առկայությունը, տուրիզմի զարգացման հնարավորությունները • Պատմական հուշարձանների առկայությունը • Առևտրի հիմնական օբյեկտների առկայությունը • Խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի առկայությունը • Ոռոգման ներհամայնքային համակարգի առկայությունը • Նախադպրոցական, միջին մասնագիտական երաժրագույն ու սուսական հաստատությունների առկայություն • Աշխատանքային բավարար ռեսուրսներ	• Ներհամայնքային • Համայնքային • Գործարարական • Սոցիալական • Խմելու ջրի • Գյուղատնտեսական • Համայնքային • Ներդրում • Համայնքային • Քաղաքի • Վթարային • Հեծանվային • Սակավկա • Սահմանափակ • Համայնքային • Բնական • Գործարարական • Գործազուրկ • Ժամանցի

ՀԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ստեղծված և օգտագործվող ամենապարզագույնը

պատճառներ)

հիմնականում ցածրագրերի փոխարինումը համապատասխանաբար կապված է լինում անվտանգության ապահովման փոխարինումը և անվտանգության ապահովման առկայությունը

եղ անհրաժեշտ է կատարելու համար

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻՏԵՍԼԱԿԱՆԸ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱԾԻ ԱԳՐԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2.1 Համայնքի տեսլականը

Եղեգնաձորի համայնքի տեսլականը (հեռահարն պատակը) համայնքի կայուն զարգացումն է: Համայնքի զարգացման ծրագրի իրականացման արդյունքում ուրվագծվող տեսլականը հետևյալն է՝ Եղեգնաձորի համայնքը դարձնել ավելի զրավիչ բնակիչների, հյուրերի և զբոսաշրջիկների համար: Համայնքում կրթական, մշակութային և մարզական հաստատությունները շահառուի ավերի համար դարձնել առավել մատչելի և որակյալ, երիտասարդության ժամանցի կազմակերպման համար ստեղծել հարմար պայմաններ:

Համայնքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարումը դարձնել բացառապես անցիկ, բնակիչները մասնակից դառնան որոշումների կայացմանը:

2.2 Համայնքի զարգացման ռազմավարությունը

Համայնքի իրավիճակի վերլուծության համար օգտագործվել է SWOT (ՌԻԹՀՍ) վերլուծությունը, որի արդյունքում ընտրվել է համայնքի զարգացման հետևյալ ռազմավարությունը՝ բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային, առողջապարհական և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել զբոսաշրջության զարգացման կենտրոն՝ մաքուր, բարեկարգ և զրավիչ:

Համայնքի ռազմավարականն պատկերներն են՝

- զարգացնել տեղական ինքնակառավարումը,
- զարգացնել մարդկային կապիտալը,
- ստեղծել նոր որակի քաղաքային միջավայր,
- զարգացնել փոքր ու միջին ձեռնարկությունները:

2.3 Համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների գերակայությունները

Ելնելով համայնքի զարգացման ռազմավարական նպատակներից՝ Եղեգնաձոր համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների հիմնական գերակայություններն են՝

- Բնակչության կենսական շահերի ապահովումը, անօթևան ընտանիքներին բնակարաններով ապահովմանը միտված տարբեր ծրագրերի իրականացումը,
- Համայնքի հեղինակության բերենդավորումը ներկայացումը,
- Տեղական ինքնակառավարման համակարգի զարգացումը և արդյունավետության բարձրացումը,
- Համայնքային տնտեսության ենթակառուցվածքների զարգացման ապահովումը,
- Համայնքապետարանի կողմից բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավումը,
- Բարեկարգ և հարմարավետ միջավայրի ապահովումը, այդ նպատակով հանգստի գոտիների ստեղծումը, կանաչ տարածքների պահպանումն ու ավելացումը, շենքերի և բակային տարածքների բարեկարգումը, հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովումը,
- Համայնքի բնակիչների սոցիալական պաշտպանության ապահովումը, այդ նպատակով սոցիալական ծրագրերի իրագործումը,
- Գործարարության ներդրումների համար բարենպաստ միջավայրի ապահովումը,
- Նախադպրոցական կրթական համակարգի շարունակականության ապահովումը,
- Համամարդկային և ազգային արժեքների, ազգային ավանդույթների, հոգևոր մշակութային ժառանգության պահպանման և նորանցվեքարտադրության ու զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը և պատշաճ ներկայացումը,
- Առողջապարհականության բարձրացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, ֆիզկուլտուրայի և սպորտի զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը,
- Երիտասարդական լորտի մշտական զարգացումը,
- Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների մշակում:

**3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄՆ ԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ)
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ,
ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼԾՐԱԳՐԵՐՈՒ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ**

3.1 Հանրապետական մարզային ծրագրեր

2017-2021

Թվականների ընթացքում ծրագրերի ֆինանսավորման աջակցությանն պատկանում է տնտեսական և տնտեսական ֆինանսավորում՝ հետազոտում պետություն-մասնավոր հատվածի միջոցառումների ֆինանսավորումը և նախաձեռնությունները:

3.2 Միջհամայնքային ծրագրեր

Տարբեր մարզերի համայնքների հետ իրականացնելիք տնտեսական և տնտեսական ծրագրերը՝

- համագործակցող կողմերի փոխադարձ այցերի կազմակերպում,
- փորձի փոխանակում,
- տեխնիկական, նյութական աջակցության ցուցաբերում,
- մարզամշակութային ծրագրերի ու միջոցառումների իրականացում,
- վարպետության դասընթացների կազմակերպում /ազգային երգույթի, ծեսերի ու սուրճումնային/:

**4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծում,
գնահատում նկատմամբ,
համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի,
շինությունների հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր**

(հազար դրամ)

Հ/հ	ՍՈՒՏՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	2014թ. փաստ.	2015թ. հաստ.	2016թ. կանխ.	2015թ. 2014թ. նկատ. %	2016թ. 2015թ. նկատ. %	Տեսակարար կշիռն ընդհանուրի մեջ (%)		
							2014թ.	2015թ.	2016թ.
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍՈՒՏՔԵՐ	203098.6	225529.9	179773.8	111.0	79.7	100.0	100.0	100.0
1.	Հողի հարկ	4725.8	4650.0	4765.0	98.4	100.0	2.3	2.1	2.6
2.	Գույքահարկ	24421.3	25000.0	28000.0	102.4	112.0	12.0	11.1	15.6
3.	Տուրքեր	9223.3	9008.3	9150.0	97.7	101.6	4.5	4.0	5.1
4.	Պաշտոնական նպաստավճարներ	113874.6	137740.8	128030.2	121.0	93.0	56.1	61.1	71.2
5.	Այլ եկամուտներ	8361.0	8542.9	8943.6	102.2	104.7	4.1	3.8	5.0
6.	Ոչ ֆինանսական ակտիվների հիմնադրամի ցուցանիշներ	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
7.	Հավելարդ/պակասորդի ֆինանսավորման աղբյուրներ	42492.6	40587.9	36500	95.5	90	20.9	18.0	20.0

4.1 Համայնքի 2015-2016թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները 2017- 2021 թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

(հազար դրամ)

Հ/հ	ՍՈՒՏՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	2017թ. կանխ.	2018թ. կանխ.	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.	Տեսակարար կշիռն ընդհանուրի մեջ (%)				
							2017թ.	2018թ.	2019թ.	2020թ.	2021թ.
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍՈՒՏՔԵՐ	217315.9	209765.0	209265.0	209765.0	211765.0	100.0	100.0	100.0	100	100
8.	Հողի հարկ	4765.0	4765.0	4765.0	4765.0	4765.0	2.1	2.3	2.3	2,3	2,2
9.	Գույքահարկ	31500.0	32000.0	32500.0	34000.0	35000.0	14.5	15.3	15.3	16,2	16,6
10.	Տուրքեր	9200.0	10500.0	11000.0	11500.0	12000.0	4.1	4.9	5	5,7	5,8
11.	Պաշտոնական նպաստավճարներ	129057.9	130150.0	133000.0	135000.0	138000.0	59.4	62.2	63.6	64,5	65,0
12.	Այլ եկամուտներ	6293.0	6350.0	7000.0	7500.0	8000.0	2.7	2.5	2.5	3,5	3,6
13.	Ոչ ֆինանսական ակտիվների հիմնադրամի ցուցանիշներ	0	1000.0	1000.0	1000.0	3000.0	0	0.5	0.5	0,5	0,5

14.	Հավելուրդ/պակասուրդի ֆինանսավորման աղբյուրներ	36500.0	25000.0	20000.0	16000.0	11000.0	16.5	12.5	10.0	7,0	5,2
-----	---	---------	---------	---------	---------	---------	------	------	------	-----	-----

5. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Համայնքի փողոցների կանաչ գոտիների նալի համայնքապատկան կառույցների գույքագրումն քարտեզագրում,
- Համայնքի փողոցների սանիտարական մաքրման աղբահանության աշխատանքները պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու համար տարբեր մակնիշների (ձյուն մաքրող, բարձող, մայթ մաքրող) նալի ատուկ նշանակության մեքենա- մեխանիզմների ձեռքբերում
- Աղբավայր մտնող մեքենաներին կատմամբ վերահսկողության իրականացում, դրանց հաշվառում,
- Համայնքի արտաքին լուսավորության ցանցի կարգավորում, բարելավում, արդիականացում,
- Համայնքում կանաչ գոտիների ընդլայնում. 2017- 21 թթ. նախատեսվում է ղեգնաձոր համայնքում կանաչ տարածքների հիմնում, նոր ծառերի տնկում, գազոնների մշակում, ծաղկապատում, թփապատում,
- Կանաչ գոտիներում ռոռզման ցանցերի վերականգնում, կառուցում,
- Կոմունալի համակարգի աշխատանքների բարելավմանն պատկով համայնքապետարանի աշխատակազմին պատկանող ավտոպարկի ստեղծում,
- Գետի հարակից տարածքներում թափոնների ցմաքրման աշխատանքների կազմակերպումն համակարգում,
- Քաղաքի տարածքում առկա շինարարական նկենցաղային աղբի չվերահսկվող կուտակումների վերացում,
- Աղբամանների քանակի նաղբամանների շրջակայքում դեռատի գացիայի աշխատանքների հաճախականությանն ավելացում,
- Փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայնումն արդիականացում,

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Անվտանգ և առողջ ապրելակերպի խրախուսումը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բնակիչների ապահովվումը բարեկարգ ու կանաչապատ բակերով						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Եղեգնաձոր համայնքի բազմաբնակարան բ/շ բակերի բարեկարգում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2. Բոլոր բազմաբնակարան բ/շ-ի կունենան բարեկարգ բակեր						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. նախագծային աշխատանքներ 1.2. կառուցում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Ֆոկուս խմբերի շրջանում հարցումներ 2.2.						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 0.5 մլն դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 22.0 մլն դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 22.5 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Այլ ռեսուրսներ, բացառությամբ ֆինանսականի, չեն պահանջվում						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Քանի որ ծրագիրը համայնքային ենթակառուցվածքի զարգացման ծրագիր է, ուստի հիմնական ռիսկերը վերաբերում են հետագա պահպանման և շահագործման ծախսերին, որի հնարավորությունը եղեգնաձոր համայնքում ունի:						

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Եղեգնաձոր համայնքի երիտասարդներ և երեխաներ:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017 և 2019թ.
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրով նախատեսվում է մեկ մեծ և հինգ փոքր խաղահրապարակի կառուցում համայնքի բոլոր բնակավայրերում՝ դարձնելով դրանք հանգստի, ժամանցի, երիտասարդական միջոցառումների, առողջ ապրելակերպի և ֆիզիկական կուլտուրայի խրախուսման համայնքային կենտրոններ:

6. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

Իրականացման փուլում գտնվող ծրագրերը ենթարկվում են մոնիթորինգի, որը հնարավորություն է տալիս հսկել ծրագրերի կատարմանը թացքը և անհրաժեշտ փոփոխություններ կատարել:

Մոնիթորինգը իրականացվում է համապատասխան կատարողական իջուցանիշների վերաբերյալ տեղեկություններ հավաքագրելու և ցուցանիշների փաստացի արժեքները թիրախային արժեքների հետ համեմատելու միջոցով:

Համեմատության միջոցով հնարավոր է չափել ծրագրի առաջընթացը, հաջողության աստիճանը,

ծրագրով պայմանավորված փոփոխությունները կամ գնահատել ծրագիրն իրականացնողի կատարողականը:

Համայնքի կայուն զարգացման նպատակով իր նպատակները կատարման աստիճանի թորինգի պլանը կազմվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության կողմից:

Ոլորտային կապիտալ ծրագրերի ցուցանիշները թիրախային արժեքները սահմանված են համայնքի կողմից:

Ոլորտային կապիտալ ծրագրերի մոնիթորինգի պլանը կազմված է համայնքի կողմից, որը սահմանում է մոնիթորինգային ցուցանիշների հավաքագրման հաճախականությունը, աղբյուրն ու մեթոդը:

Մոնիթորինգային ցուցանիշների մասին տեղեկություններ պետք է հավաքագրվեն կիսամյակային կամ տարեկան կտրվածքով:

Մոնիթորինգի հաշվետվությունը համայնքի ավագանու նախագահի կողմից պատրաստվող հաշվետու տարվա նախադրող տարվա առաջին եռամսյակում: Հնարավորություն է ընձեռվելու, որ ծրագրով հատկացվող միջոցների տնօրինումը լինի թափանցիկ և հրապարակային:

